የ ናይጄሪያ RSH: የጥቃት ጥበቃ (ወይም ወሲባዊ ብዝበዛ፣ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳ) የአደጋ ስጋት ግምገማ እና አስተዳደር መሳሪያ

ማንኛውም የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅት መጠነ ሰፊ የጥቃት ጥበቃ አደጋ ስጋቶች ያጋጥመዋል። እንዲሁም፣ እንደ ሁኔታዎች፣ ተለዋዋጭ ፣ ግንኙነቶች እና አደጋዎች፣ በጊዜ ሂደት ሊለወጡ ስለሚችሉ፣ የአደጋ ስጋት ግምገማ ቀጣይነት ያለው ሂደት ነው (የአንድ ጊዜ ተሰርቶ የሚቆም ስራ አይደለም)።

የጥቃት ጥበቃ ወይም የወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳ ስጋት ግምገማ ለእያንዳንዱ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅት የጥበቃ መከላከያ እና ምላሽ እርምጃዎች ማዕከላዊ ነው። የናይጄሪያ RSH ማእከል የእርስዎን የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅት የሚያጋጥሙትን የጥቃት ጥበቃ አደጋ ስጋቶች ለመለየት እና ለማስተዳደር እንዲረዳ ይህንን የአደጋ ስጋት ግምገማ እና አስተዳደር መሳሪያ አዘጋጅቷል።

ይህንን መሳሪያ ያዘጋጁልን በናይጄሪያ ሀገር ያሉት የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶችን እናመሰግናለን፣ እንዲሁም ተጨማሪ ግብአት እንቀበላለን:: ስለ መሳሪያው አጠቃቀም የተመለከተ አስተያየት ለመስጠት ከፈለጉ ወይም ጥያቄ ካለዎት እባክዎን በሚከተለው ኢሜል ይላኩልን፡ askanexpertnigeria@rshub.org.uk.

ይህ መሳሪያ የተዘጋጀው በናይጄሪያ ላሉ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ሲሆን ለሚከተሉት ጠቃሚ ይሆናል፡

- የጥበቃ ሰራተኞች ወይም የወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳ መከላከል ኃላፊዎች
- የሰው ሃብት ሰራተኞች
- የደህንነት እና የአደጋ ስጋት ሰራተኞች
- በማንኛውም የፕሮግራም አካባቢ/ ዘርፍ ላይ የሚሰሩ የፕሮግራም ሰራተኞች
- የአደጋ ስጋት አስተዳደር ሂደትን የሚቆጣጠሩ አስተዳዳሪዎች እና ዳይሬክተሮች

ከመጀመርዎ በፊት ያስታውሱ-

➔ የጥቃ ት ጥበቃ የአደጋ ስጋት አስተዳደርን አሁን ካለው ድርጅታዊ የአደጋ ስጋት አስተዳደር ሂደት ጋር ሊጣመር ይችላል። የተነጠለ መሆን አያስፈልገውም

- ➔ ይህ አጠቃላይ የአደጋ ስጋቶች ዝርዝር አይደለም። የአደጋ ስጋቱ ምህዳሩ ይለዋወጣል ለድርጅትዎ ልዩ የሆኑትን የአደጋ ስጋቶች መለየት ያስፈልግዎታል።
- ➔ የጥቃት ጥበቃ የአደጋ ስጋት ግምገማን ለመጀመሪያ ጊዜ ማጠናቀቅ ረጅም ሂደት ሊሆን ይችላል! ከዚያ በኋላ በማዘመን እና በተጨማሪዎች ላይ ማተኮር ይችላሉ.
- ➔ አንዳንድ አደጋዎች፣ ለምሳሌ: በውጫዊ አካባቢ እና የፕሮግራም የአደጋ ስጋት አካባቢዎች፣ ከድርጅትዎ የጥበቃ ግምገማ ጋር ይደራረባሉ።

ይህንን የአደጋ ስጋት ግምገማ እና አስተዳደር መሳሪያ እንዴት መጠቀም እንደሚቻል፡-

ደረጃ 1

- የመመሪያ ጥያቄዎችን በመጠቀም እያንዳንዱ የአደጋ ቦታ ከእርስዎ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅት ጋር እንዴት እንደሚገናኝ ይገምግሙ
- በአደጋ ስጋት መመዝገቢያ ውስጥ ያሉትን አደጋዎች ልብ ይበሉ (የRSH ናይጄሪያን የኤክሴል ቅጾች ይመልከቱ)
- የአደጋ ስጋቶችን መድብ (ዝቅተኛ፣ መካከለኛ፣ ከፍተኛ)

➔

ደረጃ 2

- የአደጋ ስጋቶችን ለመቀነስ እና ለመቆጣጠር መንገዶችን ይለዩ
- ተገቢ ሀብቶችን ይመድቡ
- ኃላፊነቶችን እና የጊዜ ገደብ ያዘጋጁ
- የተቀነሱ እርምጃዎችን ይመዝግቡ

➔

ደረጃ 3

- የአደጋ ስጋቶችን እና የማቃለል እርምጃዎችዎን ይቆጣጠሩ፣ ለምሳሌ በየ ሶስት ወሩ
- አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ፕሮግራሞችን እና ድርጅታዊ ሂደቶችን ተስማሚ እንዲሆኑ ያድርጉ

➔

ደረጃ 4

- እንደገና ሁሉንም የአደጋ ስጋት ምድቦችን ይጎብኙ (የአደጋ ስጋት አይደሉም ተብለው የተገመቱ አካባቢዎችን ጨምሮ)፣ ለምሳሌ በየ 3 ወሩ።
- የአደጋ ስጋቱን መዝገብ ያዘምኑ

የአደጋ ስጋቶችን በተለያዩ ክፍሎች መመደብ

ተለይቶ የተገለጸውን የአደጋ ስጋት ስትመድቡ፣ የችግሩን አይቀሬነት (የክስተቱ የመፈጠር **ዕድል**) እና **ተጽእኖውን** (ጉዳቱ በአንድ ግለሰብ ወይም በድርጅቱ ላይ ምን ያህል ከባድ ሊሆን ይችላል) የሚለው ግምት ውስጥ ማስገባት ጠቃሚ ነው።

RESOURCE & SUPPORT HUB

UKaid from the British people

1. የአደጋ ስጋቱ የመከሰት እድሉ ምን ያህል እንደሆነ ያስታውሱ።	
በጣም ከፍተኛ	3
ምናልባት	2
በጭራሽ	1

2. በግለሰቦች እና በድርጅታዊ **ስም ላይ** ሊከሰት የሚችለውን ተጽእኖ ልብ ይበሉ	
ከፍተኛ ተጽዕኖ	3
መካከለኛ ተጽዕኖ	2
አነስተኛ ተጽዕኖ	1

3. አጠቃላይ የአደጋ ደረጃን አስሉ፡ **የመቻል እድል x ተጽዕኖ**	
ከፍተኛ	ከ 7 እስከ 9
መካከለኛ	ከ 4 እስከ 6
ዝቅተኛ	ከ 1 እስከ 3

አደጋዎቹን በስድስት ዋና ምድቦች ከፋፍለናል። ለእርስዎ ተዛማጅ የሆኑ ምድቦችን መለየት ይችላሉ፣ ነገር ግን ሰፋፊ በታዎች በሙሉ በአደጋ ስጋት ግምገማዎ ውስጥ የተሸፈኑ ቢሆኑ ይመከራል. ወደ እያንዳንዱ ክፍል ለመድረስ ጠቅ ያድርጉ።

እዚህ ብዙ አለ! ለመጀመር አንድ ምድብ ይምረጡ። ያንን ምድብ ከጨረሱ በኋላ ወደሚቀጥለው ይሂዱ። ወደ ቀጣዩ ምድብ ሌላ ቀን ተጨማሪ ጊዜ ሲኖርዎት መመለስ ይችላሉ።

1. ውጫዊ አካባቢ ገፅ3
2. ፕሮግራሞች ገፅ5
3. አጋርነቶችገፅ8
4. ተግባቦት እና ደህንነቱ የተጠበቀ መረጃ አስተዳደር ገፅ8
5. የሰው ሃብት ገፅ10
6. አስተዳደር፣ ባህል እና አመራር ገፅ12

1. ውጫዊ አካባቢ

#	የአደጋ ስጋት አካባቢ	የአደጋ ስጋቱ መንስኤ	እርስዎ ከሚሰሩት ስራ ጋር እንዴት ይዛመዳል?

1.1	ዕድሜ	የልጆች ወሲብን ማድረግ የመቻል እድሜንና ስምምነትን ዝቅ አድርገው በህጎቻቸው ያስቀመጡ ሃገራት ወይም አህጉራት ልጆቹን ለወሲባዊ ጥቃት እና ብዝበዛ የመጋለጥ አደጋ ስጋት ይዳርጓቸዋል። ለጥቃት የመጋለጥን እድል የሚያመለክቱ ባህርያት እንደ “መደበኛ” እንቅስቃሴዎች ስለሚቆጠሩ በሠራተኞች በኩል አስፈላጊው ትኩረት ላይደረግባቸው ይችላል።	*በናይጄሪያ/ XXX ግዛት ውስጥ የፍቃድ/ስምምነት ዕድሜ ከ 18 በታች ነውን? *ማሳሰቢያ፡ ፍቃዱ/ስምምነቱ ለሁሉም ባለትዳር እና ላላገቡ ልጆች (ከ18 ዓመት በታች) እኩል ይሠራል።*
1.2	የጉዳት እና የጥቃት አካሄዶች	እንደ የህጻናት ጋብቻ፣ ጾታን መሰረት ያደረገ ጥቃት ወይም አካላዊ ቅጣት ያሉ የተወሰኑ የህጻናት ወይም የአዋቂዎች ቡድን ጥቃት ወይም ብዝበዛ እንደ አንድ መደበኛ ነገር ሊታዩ ይችላሉ። ሰራተኞችም እነዚህ ልማዶች ተቀባይነት ያላቸው እንደሆኑ አድርገው ሊያምኑ እና ሊፈፅሟቸው ይችላሉ። በተወሰኑ ሕጻናት (ለምሳሌ፣ አካል ጉዳተኛ ሕጻናት) ላይ ምክንያታዊ ያልሆነ ፍረጃ ሊያደርጉ ይችላሉ ወይም ሕጻናት በወሲብ ስራ ለመሳተፍ ፈቃዳቸውን መስጠት እንደሚችሉ የተሳሳተ እምነት/አመለካከት ሊኖራቸው ይችላል።	* በምትሠሩበት አካባቢ ምን ዓይነት የጉዳትና ጥቃት (ጾታን መሰረት ያደረገ ጥቃት ፣ የሕፃናት ጥበቃ) አለ? * ለጉዳት የበለጠ ተጋላጭ የሆኑ የተወሰኑ ልጆች ወይም ጎልማሶች ቡድኖች አሉ?
3	የሰብዓዊነት ሁኔታ	በድንገተኛ አደጋዎች ጊዜ፣ የቤተሰብ እና የማህበረሰብ ፍላጎቶች መሰረታዊ ፍላጎቶች ላይሟሉ ይችላሉ እና አብዛኛውን ጊዜ ጥበቃ ወይም የጥቃት ጥበቃ አደጋ ስጋቶች ይባባሳሉ። ለወሲባዊ ብዝበዛ ተጋላጭ ሊሆኑእና ወሲባዊ ድርጊትን የምግብ፣ የመጠለያ ወይም የደህንነት ማግኝያ መንገድ አድርገው ሊጠቀሙበት ይችላሉ። ቤተሰቦችና ማህበረሰቦች እርስ በእርሳቸው ላይደጋገፉ እና ላይረዳዱ ይችላሉ፣ በተጨማሪም የድጋፍ አገልግሎቶች ላይኖሩ ይችላሉ ወይም በአግባቡ አገልግሎት ላይሰጡ ይችላሉ። ፈጣን ምላሽ በሚያስፈልገው አጣዳፊ የአደጋ ጊዜ ተቋማት አቋራጭ መንገዶችን ሊጠቀሙ ይችላሉ፣ ለምሳሌ- የሠራተኞችን የኋላ ታሪክ ሳያረጋግጡ መቅጠር፣ ወይም በቂ የሆነ የስጋት ሁኔታ ዳሰሳ ጥናት ባለማድረግ፡ ፡ እነዚህን አቋራጭ መንገዶች መጠቀም የፕሮግራሙን ደህንነት ጥያቄ ውስጥ ሊያስገባው ይችላል።	* የእርስዎ ሁኔታ ድንገተኛ ወይም አደጋ ነው? * በምትሠሩበት አካባቢ የተፈናቀሉ ወይም ንብረታቸውን ያጡ እና እንደ ምግብ ወይም መጠለያ ያሉ መሠረታዊ ፍላጎቶቻቸውን ማሟላት የማይችሉ ሰዎች አሉ?
1.4	ከፍተኛ የድህነት ደረጃዎች	በድህነት መኖር ሰዎችን ለወሲባዊ ብዝበዛ ሊያጋልጣቸው ይችላል እንዲሁም መሰረታዊ ፍላጎቶችን ከማህበረሰቡ እና ከሠራተኞች ለማግኘት ሲሉ ወሲብን እንደመጠቀሚያ መንገድ አድርገው ሊወስዱ ይችላሉ። ሕጻናት የመስራት ግዴታ ሊኖርባቸው ይችላል	* የድህነት ደረጃው ከፍተኛ ከመሆናቸው የተነሳ ሰዎች በሌሎች ቁሳቁሶች ምክንያት ሰዎች ለወሲባዊ ብዝበዛ ወይም ጥቃት የተጋለጡ ናቸው?

RESOURCE & SUPPORT HUB
UKaid from the British people

		እንዲሁም ተቋሞች ወይም አቅራቢዎቻቸው የሕጻናትን ጉልበት ሊጠቀሙ ይችላሉ።	
1.5	ልዩ ጥበቃ የሚያስፈልጋቸው ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው ህጻናት / አዋቂዎች	አካል ጉዳት ያለባቸው ሕጻናት (እና አዋቂዎች)፣ ከኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ጋር የሚኖሩ፣ ወላጆቻቸውን በሞት ያጡ፣ ስደተኞች ወይም በጎዳና ላይ የሚኖሩ ወዘተ የህብረተሰብ ክፍሎች የሚደርስባቸውን መሸማቀቅ፣ መገለል፣ መድልዎ እና የድጋፍ እጦት የመሳሰሉ ከፊል ምክንያቶች ተከትሎ ለጥቃት የመጋለጣቸው እድል እየጨመረ ነው፡፡ ሠራተኞችም እነዚህን ምክንያት አልባ ፍረጃዎች/የተሳሳቱ አመለካከቶች ሊጋሩ ይችላሉ በመሆኑም ጥቃት ሲመለከቱ ምንም ሳያደርጉ ይቀራሉ።	* ልዩ ጥበቃ ወይም ድጋፍ የሚያስፈልጋቸው ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው ልጆች ወይም ጎልማሶች አሉ?
1.6	አስተዳደር እና ህግ አስከባሪ	ደካማ አካባቢያዊ አስተዳደርና ህግ የማስፈፀም አቅም ባለበት ሁኔታ በፖሊስና በፍርድ ቤቶች የሚፈፀሙ ጥቃቶች ሪፖርት የመደረጋቸውና ምላሽ የማግኘታቸው እድል አነስተኛ ነው።	* የአካባቢ ባለስልጣናት ወይም ስርዓቶች ለሁሉም ወሲባዊ ጥቃት፣ ብዝበዛ ወይም ትንኮሳ ሪፖርቶች ምላሽ ይሰጣሉ? * የአካባቢው ባለ ስልጣናት ለአንዳንድ ዘገባዎች ምላሽ ይሰጣሉ ለሌሎች ደግሞ አይሰጡም? * የአካባቢ ባለስልጣናት ወይም ስርዓቶች ሁሉንም ጉዳዮች በቁም ነገር ይመለከታሉ?
1.7	ደካማ የማህበራዊ ዋስትናና የህፃናት ጥበቃ ሥርዓት	ደካማ የማህበራዊ ዋስትና ሥርዓት ባለበት ሁኔታ አካባቢያዊ ባለስልጣናት ለሚፈጸሙ ጥቃቶች ሁሉ ምላሽ ለመስጠት እምነት የሚጣልባቸው አይሆኑም።	* ለአደጋ ተጋላጭ ለሆኑ አዋቂዎች እና ልጆች ምን ዓይነት ማህበራዊ መረቦች ፣እንክብካቤ እና ድጋፍ አለ? * ምን ዓይነት ሀገራዊ፣ አካባቢያዊ እና ማህበረሰብ ጥበቃ ስርዓቶች እና ዘዴዎች አሉ እና እነዚህም ለሁሉም ሰዎች በብቃት እየሰሩ ናቸው?
1.8	በሕጻናትና በሴቶች ላይ በሚፈፀሙ የሃይል ጥቃቶች ዙሪያ ያለ አመለካከት	የቤት ውስጥ ጥቃት እንዲሁም በሕጻናትና በሴቶች ላይ የሚፈጸም የወሲባዊ ጥቃት በዝምታ የሚታለፍ ከሆነ፣ ሠራተኞች በሴቶችና በህፃናት ላይ ስለሚፈጸም ጥቃት ላያውቁ ይችላሉ፣ ወይም የጥቃት ምልክቶችን ላይገነዘቡ ይችላሉ።	* በምትሠሩበት አካባቢ በሴቶች ወይም በሕፃናት ላይ የሚፈጸሙ ጥቃቶችን በተመለከተ የተለመዱ አመለካከቶች ምንድን ናቸው? * በምትሠሩበት ቦታ ወሲባዊ ጥቃት፣ ብዝበዛ ወይም ትንኮሳ የተለመደ ነው? * ስለ ወሲባዊ ጥቃት፣ ብዝበዛ ወይም ትንኮሳ የሚናገሩ እና የሚዘግቡ ሰዎች ይሰማሉ እና ይከበራሉ?

2. ፕሮግራሞች

#	የአደጋ ስጋት አካባቢ	የአደጋ ስጋቱ መንስኤ	እርስዎ ከሚሰሩት ስራ ጋር እንዴት ይዛመዳል?
2.1	የመርሃግብር ቀረጻ	ሴቶች፣ ህጻናት እና አካል ጉዳተኞችን ጨምሮ በጣም ተጋላጭ የሆኑትን ድምጽ የሚያመጡ ፍላጎቶች ወይም የአደጋ ምዘናዎች በሌሉበት ጊዜ ፕሮግራሙ በአስተማማኝ ሁኔታ አላማዎችን የማስፈጸም ዕድሉ አነስተኛ ሲሆን ለጉዳት የመጋለጥ ዕድሉ ከፍተኛ ነው።	* ፕሮግራሞች የአደጋ ስጋት ግምገማ ሳይኖር ነው የተቀረጹት? * * የአደጋ ስጋት ምዘናዎች የሚነገሩት በፕሮግራሞቹ በሚሳተፉት ወይም በሚለወጡ ማህበረሰቦች ሳይሆን በሰራተኞች ብቻ ነው? * የአደጋ ስጋት ቅነሳ ስልቶች ከማህበረሰቦች ጋር በመተባበር የተነደፉ ናቸው?
2.2		መርሃ ግብሮች አግባብነት ባላቸው፣ ተገቢ ደረጃዎች እና መርሆዎች (ለምሳሌ ዋና የሰብአዊነት ደረጃዎች (ሲኤች ኤስ) ወይም የምንም ጉዳት አታድርሱ መርህ) መሰረት ካልተነደፉ ፕሮግራሙ ሳያውቅ ሰዎችን የጥቃት አደጋ ስጋት ውስጥ ሊጥል ይችላል።	* የአደጋ ቅነሳ ስልቶች ፕሮግራሙ በተቻለ መጠን በአስተማማኝ ሁኔታ አላማውን እያሳካ እንዲቀጥል ያስችለዋል? * በተለይ አደገኛ ፕሮግራሞች አደጋን ያለማቋረጥ ለመገምገም እና ለመቆጣጠር ለ"አትቀጥሉ" ውሳኔዎች ወይም ተጨማሪ ክትትል ተገዢ ናቸው?
2.3		የፕሮግራም ሀሳቦች እና በጀቶች የጥቃት ጥበቃ እርምጃዎች ወጪዎችን ካላካተቱ ወይም የገንዘብ ድጋፍ ወደ እነዚህ እርምጃዎች የማይራዘም ከሆነ።	* የጥቃት ጥበቃ ሁሉም ተግባራት እና ወጪዎች በፕሮግራሙ ዲዛይን እና በጀት ውስጥ ተካተዋል? * የፕሮግራሙን ደህንነት ችግር ውስጥ የሚከቱ ያልተደገፉ ወጪዎች አሉ?
2.4	የፕሮግራም ትግበራ	የተለያዩ የህፃናት እና ማህበረሰቦች ቡድኖች ጉዳት እና እንግልት እንደሚደርስባቸው እና የተለያዩ የፕሮግራም ጣልቃገብነት እንደሚያስፈልጋቸው በማይረዱ ሰራተኞች እና በጎ ፈቃደኞች መርሃ ግብሮች በሚተገበሩበት ጊዜ የተለያዩ የፕሮግራም ትግበራ የሚያስፈልጉን	* በፕሮግራሙ ላይ የሚሰሩ ሁሉም ሰራተኞች እና በጎ ፈቃደኞች በጥቃት ጥበቃ የሰለጠኑ ናቸው እና የተለያዩ ቡድኖች ምን ያህል የአደጋ ስጋት እንደሚደርስባቸው? * * የአደጋ ስጋት ቅነሳ ስልቶች በፕሮግራሙ ውስጥ ለሚሳተፉ የተለያዩ ቡድኖች ሁሉ ይሰራሉ?
2.5		ድርጅቶች ልዩነት የሌላቸው እና የተለያዩ የልጆች እና የጎልማሶች ቡድኖች እንዴት በተሻለ ሁኔታ መሳተፍ ወይም በድርጊት መሳተፍ እንደሚችሉ ግምት ውስጥ የማይገቡበት ለምሳሌ. በነጠላ ፆታ ቡድኖች፣ በአካል ጉዳተኞች ቡድን ወዘተ.	* በፕሮግራሙ ላይ የሚሰሩት ሰራተኞች ከተመሳሳይ ጾታ፣ ብሄር ወዘተ ናቸው? * በአብዛኛው ወንድ ሰራተኞች ናቸው ወይስ በጎ ፈቃደኞች?
2.6		ስለ ጥቃት በቃ ግንዛቤ ማሳደግ ለፕሮግራም ተሳታፊዎች እና ማህበረሰቡ ከሰራተኞች እና አጋሮች አደረጃጀት እና ባህሪ ሊጠብቁ	* በጥቃት ጥበቃ ላይ የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥራዎች ከሁሉም የህብረተሰብ ክፍሎች ጋር በትክክለኛው ቋንቋ ተሰርተዋል?

		ስለሚችሉት ነገር በትክክለኛ ቋንቋዎች ወይም የፕሮግራሙ ተሳታፊዎች ሊረዱት በሚችሉ የግንኙነት ቁሳቁሶች ካልተገናኘ።	* የግንዛቤ ማስጨበጫው ከሰራተኞች የሚጠበቁ ባህሪያትን ያጎላል? * ማህበረሰቦች ሰራተኞች እንዴት መሆን እንዳለባቸው እና እንደሌለባቸው ያውቃሉ?
2.7	የፕሮግራም ክትትል	የማህበረሰብ እና የፕሮግራም ተሳታፊዎች በፕሮግራም ክትትል ውስጥ የማይሳተፉ ከሆነ፣ ፕሮግራሞች ጎጂ በሆኑ መንገዶች እየተሰጡ መሆናቸውን መለየት አይችሉም.	* የክትትል ተግባራት የሚከናወኑት በሠራተኞች ብቻ ነው? * ስለ ፕሮግራሙ ደህንነት ጥያቄዎች ይጠየቃሉ ወይንስ ክትትሉ ዓላማዎችን ለማሳካት ብቻ የተገደበ ነው?
2.8		የፕሮግራም ክትትል ብዙ ጊዜ የማይሰራ ከሆነ እና ጉዳት እና ማጎሳቆል በበቂ ሁኔታ ተለይቶ የማይታወቅ ከሆነ	* ክትትል የሚደረገው በየ 3 ወሩ ከአንድ ጊዜ ያነሰ ነው?
2.9		ድርጅቱ መርሃ ግብሮች በአስተማማኝ ሁኔታ እየቀረቡ ስለመሆኑ ለመከታተል ጠቋሚዎች በሌሉትበት	* በፕሮግራሙ የሚደርሰውን ጉዳት እና ጥቃት ለመከታተል የሚያስችሉ ግልፅ አመላካቾች አሉ? * ክትትል አድራጊዎች ስጋቶችን እንዴት እንደሚገነዘቡ ያውቃሉ? * ክትትል አድራጊዎች ፕሮግራሙ ደህንነቱ በተጠበቀ ሁኔታ እየቀረበ መሆኑን ለመረዳት እንዴት ጥያቄዎችን መጠየቅ እንዳለባቸው ያውቃሉ?
2.10	የማህበረሰብ ግብረ-መልስ ዘዴዎች (ሲኤፍኤም)	የፕሮግራሙ ተሳታፊዎች እና ማህበረሰቡ በማህበረሰብ ግብረ-መልስ ዘዴዎች ቀረፃ ላይ ካልተሳተፉ ፣ እሱን የመጠቀም እድላቸው አነስተኛ ነው እና ስልቱ ደህንነቱ የተጠበቀ ላይሆን ወይም በህብረተሰቡ ውስጥ ያሉ እንደ ህጻናት፣ ሴቶች እና አካል ዳተኞች ያሉ ተጋላጭ ቡድኖችን ፍላጎቶች አያሟላም ።	* ስልቶች ተቀርጸው ማህበረሰቦች እንዲያውቋቸው ተደርጓል ወይም ዝግጅቱ የተሰራው ከማህበረሰቦች ጋር ነው? * ከማህበረሰቦች የሚሰጡ አስተያየቶች በማህበረሰብ ግብረመልስ ዘዴዎች ወይም በፕሮግራሙ ላይ ለውጦችን ያመጣሉ? *ድርጅቱ ለህብረተሰቡ መልስ ይሰጣል ለሪፖርት እንዴት ምላሽ እንደሚሰጥ?
2.11		ሲኤፍኤም የተለያዩ መንገዶች ሳይኖሩት ሲቀር ለምሳሌ የተለየ የስልክ መስመር፣ የቅሬታ ማስገቢያ ሳጥኖች፣ በተለይ ተጋላጭ የሆኑ በማህበረሰቡ ውስጥ ያሉ ሰዎች ያሏቸውን ፍላጎቶች ለማሟላት ሰብስቦ ማነጋገር።	* ማህበረሰቦች ቅሬታ የሚያሰሙባቸው በርካታ መንገዶች አሉ? * እነዚህ የተለያዩ የሪፖርት ማሰራጫዎች ማህበረሰቡ አስቀድሞ በሚጠቀምባቸው የተግባቦት ዘዴዎች ላይ የተመሰረቱ ናቸው?
2.12		ድርጅቶች ጥርጣሬ ወይም ውንጀላ ወደ ሰራተኛው ወይም አመራሩ ከቀረበ ምን ማድረግ እንዳለበት የያዘ የሰነድ መመሪያ ፖሊሲ/ሂደት ከሌለው ለሪፖርቶች ተገቢውን ምላሽ የመስጠት ዕድሉ አነስተኛ ነው።	* ለጉዳት ፣ አላግባብ መጠቀም ቅሬታዎችን ለማስተናገድ እና ሪፖርቶች ተገቢውን ምላሽ ለመስጠት መመሪያዎች አሉ? * ሁሉም ሰራተኞች ሪፖርት ከደረሳቸው ምን ማድረግ እንዳለባቸው ያውቃሉ?

RESOURCE & SUPPORT HUB
UKaid from the British people

3		የመጎሳቆል፣ የብዝበዛ ወይም ትንኮሳ ሪፖርቶች ምላሽ ለመስጠት የሚያስፈልጉትን ሁሉንም ሊሆኑ የሚችሉ አገልግሎቶች የካርታ ስራው ካልተጠናቀቀ ወይም የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅት ለሚሰራበት እያንዳንዱ ቦታ/አካባቢ ካልዘመነ ወይም ካልተዘመነ።	* ከአደጋ የተረፈን ሰው አስፈላጊ በሆነበት ቦታ ለመደገፍ ወይም ለማመልከት የሚያገለግል የሁሉም አገልግሎቶች፣ ህግ እና መደበኛ ባለስልጣናት ማመላከቻ አለ?

3 አጋርነቶች

#	የአደጋ ስጋት አካባቢ	የአደጋ ስጋቱ መንስኤ	እርስዎ ከሚሰሩት ስራ ጋር እንዴት ይዛመዳል?
3.1	አጋርነት	ከተግባራዊ አጋሮች ጋር አብሮ መስራት ጠቃሚ ሲሆን እና ቁጥጥር ሲቀንስ ለምሳሌ: ከርቀት የማስተዳደር ፍላጎቶች የተነሳ	* ፕሮግራሙ በአጋሮች እየተተገበረ ያለው ሙሉ በሙሉ ነው ወይስ በአብዛኛው? * አጋሮች በየጊዜው ክትትል እየተደረገባቸው ነው?
3.2		አጋሮች ስለ ድርጅት የጥቃት ጥበቃ ፖሊሲ እና ሂደቶች የማያውቁ ከሆነ	* አጋሮች የጥቃት ጥበቃን ለመተግበር ባላቸው አቅም ተገምግመዋል? * አጋሮች ደረጃዎችን የሚያሟሉ የራሳቸው ፖሊሲዎች እና የስነምግባር ደንቦች አሏቸው? * ከአጋሮች ጋር የሚደረጉ ስምምነቶች የጥቃት ጥበቃን ያካትታሉ?
3.3		ለአጋሮች የተዘጋጀ ስልጠና ከሌለ፣ ፈጻሚ አጋሮች ከእሴቶች ጋር ተቃራኒ ሊሆኑ ይችላሉ።	* በፕሮግራሙ ወቅት አጋሮችን በጥቃት ጥበቃ ላይ ለማሰልጠን እቅድ እና የገንዘብ ድጋፍ አለ? * አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የጥቃት ጥበቃ ምክር እና ድጋፍ ለአጋሮች ይሰጣል?

4. ተግባቦት እና ደህንነቱ የተጠበቀ መረጃ አስተዳደር

#	የአደጋ ስጋት አካባቢ	የአደጋ ስጋቱ መንስኤ	እርስዎ ከሚሰሩት ስራ ጋር እንዴት ይዛመዳል?
4.1	ተግባቦት	የተግባቦት ስራዎች የፕሮግራም ተሳታፊዎችን እና ማህበረሰቡን ክብር እና ግላዊነት በማይጠብቁበት ጊዜ ሰዎች ለወሲባዊ ብዝበዛ እና ጥቃት ይጋለጣሉ.	* ምስሎችን እና ታሪኮችን አግኝቶ ማተም አሉታዊ አመለካከቶችን በማያጠናክሩ እና ትክክለኛነትን በሚያስጠብቁ መመሪያዎች አሉ?
4.2		ፎቶግራፎቻቸውን በተግባቦት ስራዎች ከመጠቀም በፊት በመረጃ የተደገፈ ስምምነት ከፕሮግራሙ ተሳታፊዎች ካልተገኘ አቅምን ያሳጣል	* ድርጅቱ በመረጃ ላይ የተመሰረተ ስምምነት አግኝቷል ለምሳሌ: የቀረቡት ሰዎች መረጃቸው እንዴት ጥቅም ላይ እንደሚውል በሚገባ ተረድተዋል?
4.3		የተግባቦት ስራዎች በውስጣቸው የተንጸባረቁ ሰዎችን ደህንነት እንደማያስጠብቁ ሆነው ከተዘጋጁ ማህበረሰቡን ለወሲባዊ ጥቃት እና ብዝበዛ አደጋ ስጋት ሊዳርጉ ይችላሉ።	*ምስሎችን እና ታሪኮችን ለህትመት ሲጠቀሙ ሙሉ ስም እና ሌሎች ማንነትን የሚያሳዩ መረጃዎችን እንዳይጠቀሙ በዝርዝር የሚያስቀምጡ መመሪያዎች አሉ?
4.1		ተግባቦቶች ስለግጨት የማይገዳቸው ሲሆኑ	* ተግባቦቶች ሁሉንም አንባቢዎች እና ይዘቱን እንዴት እንደሚተረጉሙ ወይም እንደሚረዱ ግምት ውስጥ ያስገባሉ?
4.5		ተግባቦቶች አካታች ያልሆኑ ቋንቋዎችን የሚጠቀሙ ጊዜ	* ቋንቋው በአካባቢው ተገቢ እና ጠቃሚ ነው? * * ለአንዳንድ አንባቢዎች አንድን ቋንቋ መጠቀም የውጥረት ምክንያት ይሆን ይሆን?
4.6		ተግባቦቶች አንባቢዎች የደረሰባቸውን ጉዳት ወይም መጎሳቆል የሚያሳድጉ ትዝታዎችን “የሚቀሰቅሱ” ናቸው።	ምስሎች ግልጽ ናቸው ወይስ ጥቃትን ወይም ያጋጠሙ ጉዳቶችን የሚያስታውሱ ናቸው?
4.7	የመረጃ እና የውሂብ ጥበቃ ደህንነቱ የተጠበቀ አስተዳደር	መረጃን ከማኅበረሰቦች/ሰራተኞች የመጠበቂያ ስርዓቶች በሌሉበት ሁኔታ ውስጥ ለወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃት እና ፤ለወሲባዊ ትንኮሳ፤ መንገላታት እና በስርአቱ ላይ እምነት የማጣት የአደጋ ስጋት ሊያጋልጣቸው ይችላል።	*የሰራተኞች እና ማህበረሰቦች መረጃ በይለፍ ቃል የተጠበቀ ወይም ደግሞ ጥብቅ የመረጃ ቋት ውስጥ የተቀመጠ ነው? * የመረጃ ቋቶቹ የማግኘት እድል የተገደበ ነው? * የሰራተኞችን እና ማህበረሰቡን መረጃ የማጋራቱ ሂደት የመረጃ ጥበቃን ያገናዘበ ነው?

			* ሁሉም ሰራተኞች ምስጢራዊነት ምን ማለት እንደሆነ ያውቃሉ እንዲሁም በእነዚህ ጉዳዮች ላይ የግላዊነት አስፈላጊነት ይገነዘባሉ?
4.8		ሪፖርት የሚያቀርቡ የማህበረሰቡን አባላት የጥቃት ጥበቃ ለመስራት ስርዓቶች በሌሉበት ጊዜ ሰዎች ይጋለጣሉ እና ሪፖርት የማድረግ እድላቸው አነስተኛ ነው።	* ለሪፖርቶች እና ቅሬታዎች ራሱን የቻለ በይለፍ ቃል ወይም በሌላ መንገድ የተጠበቀ የመረጃ ቋት አለ? * ይህን የመረጃ ቋት የማየት መብት ያላቸው የጥቃት ጥበቃ እና ቅሬታዎችን/ ሪፖርቶችን አስመልክቶ የተለየ ሃላፊነት ያላቸው በስም የሚጠቀሱ ግለሰቦች ብቻ ናቸው?

5. የሰው ሃብት

#	የአደጋ ስጋት አካባቢ	የአደጋ ስጋቱ መንስኤ	እርስዎ ከሚሰሩት ስራ ጋር እንዴት ይዛመዳል?
5.1	ምልመላ/ቅጥር	ድርጅቶች ለአዳዲስ እጩዎች ስለ ወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳ ባህሪ እና አመለካከት እና ጥበቃን ማመሳከሪያ ወይም የጀርባ ማረጋገጫ ከሌላቸው ወይም የማመሳከሪያ ማረጋገጫ የማይጠይቁ ከሆነ	* በተሳካላቸው እጩዎች ላይ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ ምስክርነቶች ተወስደዋል? * ማመሳከሪያዎቹ ለወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃ እና ወሲባዊ ትንኮሳ ግላዊ ባህሪን እና አቀራረብን ግምት ውስጥ ያስገባሉ? * የፖሊስ መዛግብት ምልከታ ተደርጓል?
5.2		በቃለ መጠይቁ ወቅት እውቀትን እና የጥቃት ጥበቃ ቁርጠኝነትን ለማረጋገጥ ጥያቄዎች በምልመላ ሂደት ውስጥ ካልተካተቱ	*በቃለ መጠይቁ ውስጥ ከልጆች እና ማህበረሰቦች ጋር ለመስራት ፍላጎት እና የጥቃት ጥበቃ ግንዛቤን የሚመለከቱ ጥያቄዎች ተጠይቀዋል?
5.3		የስራ ማስታወቂያዎች ድርጅቱ ወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳን እንዲሁም የጥቃት ጥበቃ ጉዳዮችን በፍጹም የማይታገስ እንደሆነ በግልጽ የማያሳዩ ከሆነ	* ሁሉም ስራዎች በስፋት ተዋውቀዋል እንዲሁም የስራ ማስታወቂያዎቹ የጥቃት ጥበቃን አስመልክቶ ያለውን ቁርጠኝነት አካተዋል?
5.4		ሰራተኞቹ የስነምግባር እና የጥበቃ ፖሊሲን እንዲፈርሙ ካልተጠየቁ	* ሁሉም ሰራተኞች እና በጎ ፈቃደኞች የሚፈርሙትን እንዲረዱ የስነምግባር ደንብ እንዲፈርሙ እና በትክክለኛው ቋንቋ አጭር መግለጫ እንዲሰጣቸው ተጠይቀዋል?

5.5		የበጎ ፈቃደኞች፣ የአጭር ጊዜ ሰራተኞች ወይም አማካሪዎች የተሳትፎ ቆይታቸው ምንም ይሁን ምን የድርጅቱን የስነ ምግባር ደንብ እና የጥበቃ ፖሊሲ ላይ መፈረም የማይጠበቅባቸው ከሆነ እና ድርጅቱ ለ ወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳን አስመልክቶ በፍጹም የማይታገስ እንደሆነ ካልተረዱ	* በጎ ፈቃደኞችን፣ የአጭር ጊዜ ተቀጣሪዎችን እና አማካሪዎችን ጨምሮ ሁሉም ሰራተኞች ስለጥቃት ጥበቃ ማብራሪያ ይሰጣቸው እና የስነምግባር ደንቡን ይፈርማሉ?
5.6	የአፈጻጸምን አስተዳደር	የጥቃት ጥበቃ በሠራተኞች የሥራ መግለጫ ውስጥ ካልተካተተ እና አፈፃፀም በማስተዳደር ሂደት ውስጥ በበቂ ሁኔታ ካልተገመገመ	* ሁሉም የሥራ መግለጫዎች የጥቃት ጥበቃን ኃላፊነት አለባቸው? * አፈጻጸምን ማስተዳደር ከተከናወነ የጥቃት ጥበቃን እንዲሁም ሰራተኞች ያሏቸውን የጥቃት ጥበቃ ሃላፊነቶች ከመወጣት አንጻር ያላቸውን መረዳት አስመልክቶ ውይይቶች ተደርገዋል?
5.7	የግንዛቤ ማስጨበጫ	የሰራተኞች ስልጠና ተቋማዊ ካልሆነ እና በሰራተኞች የጥቃት ጥበቃ ላይ መደበኛ የግንዛቤ ማስጨበጫ ስራ ካልተሰራ	* የሰራተኞች ስልጠና በመደበኛነት ይከናወናል እና ጥበቃን ያጠቃልላል? *የተሃድሶ ስራዎች በየዓመቱ ይካሄዳሉ?
5.8		ስለ ጥቃት ጥበቃ መደበኛ ውይይቶች እድሎች ካልተሰጡ	* በቡድን ስብሰባዎች ላይ የጥቃት ጥበቃ አንድ አጀንዳ ነው?
5.9		በጎ ፈቃደኞች ወይም የአጭር ጊዜ ሰራተኞች የጥቃት ጥበቃ ላይ ካልሰለጠኑ	* በጎ ፈቃደኞች ወይም የአጭር ጊዜ ሰራተኞች በመጠበቅ ላይ የሰለጠኑ ናቸው?
5.10		አማካሪዎች፣ ስራ ተቋራጮች፣ የሚዲያ ተወካዮች እና ሌሎች የድርጅቱ ተወካዮች የድርጅቱን የጥቃት ጥበቃ ፖሊሲ እና ለ ወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳን ፈጽሞ ያለመታገስ ላይ ግንዛቤ ካላገኙ	* አማካሪዎች፣ ተቋራጮች፣ የሚዲያ ተወካዮች እና ሌሎች የድርጅቱ ተወካዮች ስለ ጥቃት ጥበቃ አጭር መግለጫ ይቀበላሉ?
5.11	ሪፖርት ማድረግ	ሰራተኞች በወሲባዊ ብዝበዛ ጥቃ እና ወሲባዊ ትንኮሳ ላይ ሪፖርት የሚያደርጉበት ደህንነቱ የተጠበቀ እና ሚስጥራዊ ስርዓቶች በሌሉበት	* ሁሉም ሰራተኞች ጥርጣሬዎችን ወይም እንግልቶችን ሪፖርት የሚያደርጉበት ስርዓት አለ?
5.12		የሰራተኞች ሪፖርት አቀራረብ ስርዓት በሁሉም ሰራተኞች፣ በጎ ፈቃደኞች እና ሌሎች የድርጅቱ ተወካዮች በደንብ የማይታወቅ ከሆነ	* ሁሉም ሰራተኞች የሪፖርት አቀራረብ ስርዓት እንዳለ ያውቃሉ? * ሁሉም ሰራተኞች በቦታው ያለውን የሪፖርት ማቅረቢያ ስርዓት ለመጠቀም ምቾት ይሰማቸዋል?

6. አስተዳደር፣ ባህል እና አመራር

#	የአደጋ ስጋት አካባቢ	የአደጋ ስጋቱ መንስኤ	እርስዎ ከሚሰሩት ስራ ጋር እንዴት ይዛመዳል?
6.1	ባህል እና አመራር	በቦርድ ወይም በሠራተኛ ደረጃ የሚጠበቁትን የሚገልጽ የሥራ መግለጫ ያለው ራሱን የቻለ/የተለየ የጥቃት ጥበቃ በቃ ተጠሪ ከሌለ	*በሰራተኛ አመዳደብ ላይ ተጠሪ የሆነ እንዲሁም በቦርዱ ዘንድ ተጠሪ አለ? * ሚናቸውን ተረድተዋል? *ስልጠና ወስደዋል?
6.2		በአስተዳደር እና በቦርድ በየጊዜው የሚገመገም የአደጋ መዝገብ ከሌለ ወይም የአደጋ መዝገብ የጥቃት ጥበቃን አያካትትም።	* የጥቃት ጥበቃ በድርጅታዊ የአደጋ ስጋት መዝገብ ውስጥ ተካትቷል?
6.3		የመምሪያው ኃላፊዎች በተጠያቂነታቸው አካባቢ ጥበቃዎችን የማዋሃድ ኃላፊነት በማይኖርበት ጊዜ	* የመምሪያው ኃላፊዎች ቡድናቸው በጥቃት ጥበቃ ላይ ያለውን ሚና ይገነዘባሉ? * ቡድናቸው የጥቃት ጥበቃን መተግበሩን ያረጋግጣሉ? * የመምሪያው ኃላፊዎች ለቡድኖቻቸው የጥቃት ጥበቃ አተገባበር ተጠያቂ ናቸው?
6.4		የድርጅቱ ፖሊሲ በከፍተኛ አመራሩ እና በቦርድ ያልተገመገመ ወይም ያልተገለፀ ከሆነ	* ፖሊሲው በየ 3 ዓመቱ ይገመገማል? * በቦርዱ የተፈረመ ነው?
6.5		የጥቃት ጥበቃ እርምጃዎች አሁን ባሉት የስትራቴጂክ እቅድ ሂደቶች ውስጥ ካልተዋሃዱ	* የድርጅቱ ስትራቴጂ የጥቃት ጥበቃን ያካትታል?
6.6		ሪፖርቶችን ወይም የጥቃት ጥርጣሬዎችን ተከትሎ አመራር በፍጥነት ወይም ግልጽነት ባለው መንገድ የማይሰራ ከሆነ	* አመራር በፍጥነት ወይም ግልጽነት ባለው ወይም ተጠያቂነት ባለው መንገድ ሪፖርቶችን ወይም የጥቃት ጥርጣሬዎችን ተከትሎ ይሠራል?
6.7		በልዩ ልዩ መገለጫዎች ላይ እኩልነት እና አድልዎ የበዛበት እና የማይፈታተን ከሆነ	* በተለያዩ መገለጫዎች ላይ እኩልነት እና መድልዎ ተስፋፍቷል? * ኢ-እኩልነት እና መድልዎ ተፈትኗል?
6.8		ወሲባዊ ብዝበዛ፣ ጥቃት እና ወሲባዊ ትንኮሳ የተከለከሉ ወይም የተከለከሉ ሲሆኑ	* ሰዎች ስለ ወሲባዊ ጥቃት፣ ብዝበዛ እና ወሲባዊ ትንኮሳ ይናገራሉ?

			* ሰዎች ስለ ወሲባዊ ጥቃት፣ ብዝበዛ እና ወሲባዊ ትንኮሳ ከመናገር እና ከማሳወቅ ይቆጠባሉ?
6.9	ሪፖርት ማድረግ / ምርመራ ማድረግ	አንድ ሰነድ ውስጥ የሰፈረው ፖሊሲ/ሂደት ከድርጅቱ ወሰን ውጪ ስለሆነ ጉዳይ የሚናገር ሲሆን ምን መደረግ እንዳለበት ሪፖርቱ መመሪያዎችን ካልያዘ	* ሪፖርት በድርጅቱ ብቻ ማስተናገድ ካልተቻለ ምን ማድረግ እንዳለበት የሚያሳይ ሂደት አለ? * ለእያንዳንዱ ጉዳይ እና ምላሽ ሂደት የአደጋ ግምገማ አለ?
6.10		ድርጅቱ ቅሬታዎችን በአስተማማኝ ሁኔታ ማስተዳደር በማይችልበት ጊዜ ለምሳሌ ድርጅቱ ምርመራ ለማድረግ ክህሎት ከሌለው ወይም ድጋፍን ከየት ማግኘት እንዳለበት አያውቅም።	* ከኃላፊነት ጋር ግልጽ የሆነ የጉዳይ አያያዝ ምላሽ ሂደት አለ? * ድርጅቱ የውጪ መርማሪዎችን መጠቀሙ የሚችለው መቼ እና መቼ እንደሆነ ያውቃል?

ይህ ሰነድ ከእንግሊዝ መንግስት በእንግሊዝ የእርዳታ ድርጅት በተገኘ የገንዘብ ድጋፍ የተገኘ ፕሮጀክት ውጤት ነው። ነገር ግን፣
በእሱ ውስጥ የተገለጹት አመለካከቶች እና መረጃዎች በ የእንግሊዝ መንግስት
ለእንደዚህ አይነት እይታዎች ወይም መረጃዎች ወይም ለማንኛውም ጥገኛነት ምንም አይነት ሃላፊነት የእንግሊዝ መንግስት
የማይቀበል እና
በእነሱ ላይ ተቀምጧል.

ይህ ህትመት በሚፈለጉ ጉዳዮች ላይ ብቻ ለአጠቃላይ መመሪያነት የተዘጋጀ እንጂ
የባለሙያ ምክርን የያዘ አይደለም። በዚህ ህትመት ውስጥ ያለው መረጃ
ከልዩ የባለሙያ ምክር ውጪ ተግባራዊ መደረግ የለበትም። በዚህ ጽሑፍ ውስጥ የተካተተውን መረጃ ትክክለኛነት ወይም ሙሉነት በሚመለከት ውክልና ወይም ማረጋገጫ (በግልጽም ወይም በተዘዋዋሪ) አልተሰጠም፣ እናም ይህን ሰነድ በማዘጋጀት ሥራ ላይ የተሠማራ ማንኛውም ድርጅት ወይም ሰው ሌላ ማንኛውም ሰው በዚህ ህትመት ውስጥ ባገኘው መረጃ መሰረት በወሰነው ውሳኔ ወይም ባደረገው ድርጊት ወይም የድርጊት ተአቅቦ መነሻነት ለሚመጣ ውጤት ምንም ዓይነት ተጠያቂነት፣ ኃላፊነት ወይም የመጠበቅ ግዴታ እንዳለበት አይቀበልም ወይም ኃላፊነቱን አይወስድም፣